

Türklük Bilimi -Halkbilim- Ortak Türkçe¹

Turkology – Folklore – Common Turkish

Yaşar KALAFAT*

Özet:

Bu makalede, Türklük bilimi, halk bilimi ve ortak Türkçe oluşturulması üzerinde durulacaktır. Bunun için öncelikte Türkiyat, Türkoloji, Türkolog kavramlarının açıklaması, görevleri ve yapabildiklerine yer verilecektir. Türk Dünyası ne kadar büyük bir coğrafya olsa da Türkologların örgütlü hareketleri ve sistematik çalışmaları ile Türklük bilimini başarıya ulaştıracakları gerçeği herkes tarafından kabul edilmeli, bunun yapılmadığı zaman da stratejisiz ve ansiklopedi bilimi olmaktan öteye gidemeyeceği gerçeği görülmelidir. Bütün bunlara başlamadan önce kavramların yerine oturması gerekmektedir. Türkiyat tanımlanmadan Türklük, Türklük tanımlanmadan “Dış Türkler” tanımlanamaz, “Akraba Topluluklar” anlamlandırılmaz. Kısaca “Türk Dünyası” manalandırılmaz. Bu eksikliklerin en önemli neticesi ise Türkiye Türkolog’u alanını doldurmadığı veya ona alanında görevini yerine getirme imkânı sağlanamadığı için, 2012’nin Türkiye’si; farklı dillerin filolojilerinden hareketle, çok milletli bir Türkiye’nin milliyetlerinin araştırma merkezlerini kurma noktasına gelmiş, getirilmiştir. Bu makalemizde sorunlara temas edilecek ve çözüm yolları bulunmaya çalışılacaktır.

Anahtar kelimeler: Türklük, Türk halkbilimi, Ortak Türkçe, Türkoloji, Türk Dünyası

Abstract:

In this article, Turkish Studies, folklore, and will focus on the creation of a joint Turkish. The priorities for the Turkology, Centuries description Turcologist con-

1 Bu metin 13-15 Nisan 2012 tarihleri arasında Atatürk Üniversitesi Rektörlüğü’nce düzenlenen “Türk Dünyası Araştırmaları Çalıştayı” için tarafımızdan hazırlanmış olan dosyadan özetlenmiştir.

* Dr., Halk Bilimi Araştırmacısı, Halkbilim Araştırmalar Merkezi Başkanı

cepts, tasks, and you're capable of will be provided. Although the Turkish World Turkologists how big a geography of organized movements, and the success of the science of systematic studies of Turkishness and the fact that they can be accepted by everyone, it can not go more time on strategy and the fact that encyclopedias should be seen to be more than science. Must sit before you start, rather than concepts. It is defined for Turkish Turkishness, it is defined Turkishness "Foreign Turks" indescribable, "Relative Communities" are not interpreted. In short, "The Turkish World" It can not be apprehended. The most important result of these deficiencies in the area of Turkey turcology not filling scientists the opportunity to fulfill, or it can not be achieved in the field, the 2012 Turkey in the different languages of philology movement, a multinational setting up research centers in Turkey came to a point nationalities, brought. In this paper we will make the problems and solutions will be in contact.

Key words: Turkish, Turkish folklore, common in Turkish, Centuries of Turkish World

Konuya ele alacağımız konularda yer vereceğimiz hususlarla doğrudan ilişkili olduğu için Türkiyat'ın alanı ve amacı ile doğuş nedenine dair kısa açıklamalar yaparak başlamak ve aynı minval üzere konuşmamızı bitirmek istiyoruz. Zira "Bu alanda sıkıntısı çekilen en önemli husus neyin neden yapılması gerektiğinin planlanılmamış olmasıdır".²

Türkolog'un, Türklük bilimi adına projelendirdiği problemlerin çözümünde destek bulamaması muhakkak ve sadece "arkada siyasi iradenin olmayışı" mı ile izah edilmelidir. Siyasi iradenin tıkanan destek kanallarının açılmaları noktasında Türklük biliminin arayışı tükenmiş midir?³

Ele aldığımız bu yöntem, Türk dünyası ve bu arada Türkiye Türkologlarının örgütsüzlüklerinin ve ortak mevzuat etrafında yapılanmamış olmalarının yol açtığı ilmi ve millî sorunlar itibariyle başvurmamız gerekti. Biz konunun bürokratik uygulamalardan doğan rutin sorunlarından ziyade, Türkoloji'nin feylozofisi üzerinde durmak istiyoruz. Bize göre feylozofisi olmayan Türklük Bilimi, stratejisiz bilgi birikimi veya ansiklopedi maddesi olmaktan öteye gidemez⁴.

Türkoloji politikalarının devlet tarafından projelendirilmesi konusu hep tartışılır olmuştur. Politika ve proje kelimelerinin tırnak içine alınması gerekir. Poli-

2 Kemal Üçüncü, "XXI.Yüzyılın Eşiğinde Türkoloji Politikalarına Eleştirel Bir Bakış" 26 Mart 2012, www.yasarkalafat.info

3 Ekim 2012 Yılında Yürürlüğe Giren 644 Sayılı **Atatürk Kültür, Dil Ve Tarih Yüksek Kurumu Kanun Hükmünde Kararname**; Atatürk Araştırma Merkezi Başkanlığı, Atatürk Kültür Merkezi Başkanlığı, Türk Dik Kurumu Başkanlığı Ve Türk Tarih Kurumu Başkanlığı Görev Alanlarında,İlgili Çalışmaların Projelendirilmeleri Halinde Gerekli Desteğin Sağlanabileceğini Açıklamaktadır.

4 Ekim 2012 yılında yürürlüğe giren 644 sayılı **Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Kanun Hükmünde Kararname**; Devletin bu konudaki stratejisini, Kurumun Yüksek Danışma Kurulu'na vermiştir.

tikayı belirleyecek olan devletin düşünen kadrosu, düşünce birikimini vahiyle mi edinecektir. Türkiye'nin Türklük bilimi çalışmaları yeterli bulunmazken, bu kurumlar devletin dışındaki ellerde mi idi? Devletin kuruluşu ile yaşıt olan Türklük bilimi kurumları neden kuruluş amaçları ile ahenkli verimde bulunamamışlardır. "Türkoloji politikalarının devlet tarafından projelendirilmesi" ne 'evet' ama ne-reye, kadar hangi anlamda, hangi hallerde? Devletin iradesine, devletin dışında, devletin üzerinde olabilir dış güçlerin müdahalesi halinde, bağımsız Türkiyat korunma ve kurtulmanın son kalesidir.

Türk dil bilimi ile uğraşan bilim dalına Türkoloji denilmiştir. Başka bir açıklama şekli ile Türkoloji Türk medeniyetinin gelişmesine hizmet için kurulmuştur. Ortak yönlerine rağmen dilbilimi muhakkak ve tamamen filoloji değildir. Geniş anlamda filoloji bir ulusun veya medeniyetin dil ve edebiyatına göre fikri gelişmesinin ve özel vasıflarının araştırılması, ildir⁵.

Biz geniş anlamda Türklük bilimi ile bu bilim dalına Türk dili ve Türk Edebiyatı'na Türk Tarihi, Türk Sanatı gibi eklenen disiplinlere ilaveten bütün alt dalları ile sosyoloji, diplomasi, çevrecilik ve benzeri alanların da eklenilmesinden yana olanlardanız⁶. Başka bir ifade ile bize göre siyasi oryantalizmin yapılanması paralel bir yapılanma geliştirelebilmelidir.

Türklük biliminin alanını Türk dili ve edebiyatı alanları ile sınırlamak, Türklük bilimini diğer ilgili sosyal bilimlerden soyutlamak olur.

Günümüzde, Türk milleti, Türk dünyasında farklı millet isimleri ile kimliklendirilirken, Türkiye'de de kimlik, farklı milliyetlere sancı çeker hale getirilmiştir. Bu noktada Türkiye içerisinde ve dışında Türk kimliği farklı anlamlandırılır olmuştur⁷.

5 Dursun Yıldırım, "Mustafa Kemal Atatürk, Filolojiler, Medeniyet ve Bugün" **Atatürk'ün Ölümünün 62. Yılında Cumhuriyet Türkiye'sinde Bilimsel Gelişmeler Sempozyumu, 8-10 Kasım 2000** Ankara, Editör Bahaeddin Yediylidiz, Ankara, 2001, s. 77-93

6 Ekim 2012 yılında yürürlüğe giren 644 sayılı **Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Kanun Hükmünde Kararname**; Türklük biliminin ilgi alanını dil ve edebiyatla sınırlı tutmayıp bütünleşik bilgi sistemi dâhilinde ilgili disiplinleri de kapamaktadır. Atatürk Kültür Merkezi'nin faaliyet alanı belirlenirken, "dil ve tarih dışında düşünce sanat, edebiyat, folklor ve milli kültürümüzün diğer alanlarında." denilmektedir. Türk Tarih Kurumu Başkanlığı'nın görev alanı belirlenirken de "Milli varlığın temel unsurlarından biri olan ve nesilleri birleştirici bütünleştiren tarih bilincini kökleştirerek milli birlik ve kimlik bilincini güçlendirecek, geliştirecek ve yaygın hale getirecek her türlü tedbiri almak" denilmektedir.

7 Günümüzde kültürel kimlik konusuna ilgi duyan kimselerin gündeminde "üç hal-i siyaset" denilebilecek üç farklı alternatif vardır. Bunlardan birisi 8-10 yıldan beri siyasi iktidara geliştirilmeğe çalışılan anlayıştır. Buna göre Türkiye'deki soydaş ve akraba topluluklar mevcut kimlikleri ile yaşayacaklar kültürel kimliklerini geliştirme imkânları kendilerine tanınacaktır. AB Türkiye'ye AB kültür normlarına uyma şartını getirirken Türkiye AB kültürel ortamına milli değerlerini muhafaza ederek katılmayı savunmaktadır. Ancak AB Türkiye'den birlikte yaşadığı halk kesimlerinin kültürel kimliklerini koruyup geliştirmelerini de istemektedir. Böylece AB tek Türk kültürel kimliği ile değil halk kesimi sayısınca kesimli bir Türkiye'yi bünyesine kabul etmektedir. Bu hal Türkiye'deki soydaş toplulukları ve akraba toplulukları ortak Türk milli kimliğinin dışında

Bir millette, milletin ortak milli ismine rağmen, farklı milliyetlerin kimliklerinin varlığı yetkili resmi ağızlardan ifade edilir ise, bu ikinci, üçüncü kimliklerin demokratik örgütlenmesi adına geliştirilen yapılanmalar ile bu yapılanmaların silahlı ulusal hareketinin dayanışmasının önü alınamaz. Dayanışmanın her safhasında, belirtilen ikinci, üçüncü kimliklerin mimarları var ise Türklük bilimi mensuplarının bu gelişmeğe seyirci kalmaları beklenilemez. Birlikte yaşanan halkların inkârına karşı çıkmak ayrı şeydir, o halkların siyasi, kültürel ve silahlı kadrolarının aynı amaca hizmet ettiklerini anlayamamış olmak farklı şeydir. Ulusal kurtuluş adına verilen mücadeleler siyasi, kültürel ve silahlı vasatlarda paralel etkinlik gösterirler.

“Bir ulusun dili var ise, o dil ile yazılmış eserleri de var ise medeniyeti var demektir. Dili olmayan ulus, dili olmayan medeniyet olmaz. (...) bir ulus kendi dışında kalan medeniyetleri filolojilerin yardımı ile tanır. Filoloji bir ulusa dilini korumayı, kültürünü yaymayı (...) milletin hizmetine sunmayı sağlar”⁸

Bu anlayış Türkiye Cumhuriyetini kuran iradenin devlet felsefesinde de vardır. Buradan hareketle, o dönemde ve daha sonra Türkoloji Enstitüleri kurulur. Bu maksada paralel özel fakültelerin açılmaları sağlanır⁹.

Böylece denilebilecektir ki, Türkoloji Türklüğün gündemine Türklüğün “varlık mücadelesi döneminde” girmiş bu varlığı muhtemel tehditlere karşı koruma ve kollama vasat ve vasıtası olarak yapılandırılmıştır. Alanı Türklük bilimi olan Türkiyat, Türklüğün bekası amacıyla, bu bekanın tehdit altında olduğu dönemde ku-

tutma tercihidir. Türkiye, AB’nin kendisinden beklediği entegrasyonu, Türkiye’de birlikte yaşadığı halklardan bekleme imkânından mahrum edilmektedir. AB, bünyesine alacağı Türkiye’yi böylece çok parçalı ve parçalı küçültülmüş bir ülke olarak alırken Türkiye’nin AB’ne entegrasyonunu değil AB içerisinde asimilasyonunu amaçlamaktadır.

İkinci anlayış şekli Türk etnik milliyetçiliğidir. Buna göre Türkiye’de birlikte yaşayan halklar Türk soyluluğa, Türk etnisitesinin kültürel kimliğine bağımlı olmak durumundadır. Tamamen asimilasyoncu bu anlayış adeta AB’nin Türkiye’nin akraba ve soydaş topluluğuna yani Türkiye Türklüğüne reva gördüğü uygulama şeklidir.

Üçüncü anlayış tarzı, Türkiye Cumhuriyetinin kurucu iradesinin anlayışıdır. Buna göre birlikte yaşayan halkların farklılıkları inkar edilmeyecek ancak bu farklılıkların dış sınırı ortak tek millet anlayışın zorlamayacaktır. Farklılıklar kadar ayrılıklarda önem arz edecekler ve milli kültürel kimlik ortakların renk katımı ile olacaktır. Soydaş toplulukların ayrı ayrı ve birlikte gösterecekleri etnik milliyetçilik arayışına kapalı olacaktır.

Türkiye’deki akraba topluluklara demokratik kültürel hakların tanınması, Türkiye’deki komşu ulusların uzantısı olan kültür akrabaları üzerindeki inisiyatifin emperyalizme veya akraba topluluklara siyasi arka çıkmak isteyen başka yayılmacı ellere bırakmamış amacı da taşımakta olabilir.

8 Dursun Yıldırım, “Mustafa Kemal Atatürk, Filolojiler, Medeniyet ve Bugün” **Atatürk’ün Ölümünün 62. Yılında Cumhuriyet Türkiye’de Bilimsel Gelişmeler Sempozyumu, 8-10 Kasım 2000** Ankara, Editör Bahaeddin Yediyıldız, Ankara, 2001, s. 77-93

9 Ekim 2012 yılında yürürlüğe giren 644 sayılı **Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Kanun Hükmünde Kararname**; Bu ihtiyaca da cevap verecek içeriktedir. Türk Dil Kurumunun görevleri açıklanırken “Milli varlığın temel unsurlarından birisi olan Türk dilinin kuşaklar arasında birleştirici ve bütünleştirici özellikleri göz önünde tutularak yeni nesillerde Türk dili bilincini kökleştirmek milli birli ve kimlik bilincini güçlendirmek, geliştirmek ve yaygın hale getirecek her türlü tedbiri almak” denilmektedir.

rulmuştur. Bu nedenledir ki Bir Türk'ün Türkiyat yapması bir Alman'ın Türkiyat veya Türkün Alman fiolojiisi veya Germanistik yapmasından farklıdır.

Türkoloji'nin üstlendiği tarihi varlığı oluşturmak, korumak ve kalkındırmak görevlerinden korumak ve kollamak görevi öncelik kazanmıştır. Türk Türkolog'u, Klasik Türkoloji anlayışı ile rutin Türk dili ve edebiyatı araştırmaları ile bunların öğretim-eğitimini yapma görevinden farklı bir konumdadır. Farklı bir konumdadır zira ilmî oryantalizm, siyasi ve ideolojik oryantalizm çehresini de edinmiş veya bu yüzünü yeni göstermeğe başlamıştır.

Türkiye yapılacak Hititçe, Sümerce türü dil araştırmaları Türkoloji ve onun araştırma alanının hedefleri ilişkilendirilebilmelidir¹⁰. Ana anlayış, 'yerel dillere, dil geçmişi arayarak, millî kimlikler oluşturma türünden' siyasi oryantalizmin çalışmalarına ön alma anlamındadır. Yerel dillerin ölü dillerle bağlantısının araştırılması çalışmaları, ana dili bu diller olan millî Türkologları ile yapılabilmelidir.

Türkiye Cumhuriyeti Kuran iradenin Türk milleti olduğu gerçeğinden yola çıkılarak oluşturulan Türkoloji yapılanması, siyasi gelişmeler sonucu, "Türk milleti" anlayışı yerini, "Türkiye" merkezli coğrafyaya bırakan bir yapılanmaya bırakma meylindeydir.¹¹ Bu gelişme ile Türkiye Türkolog'unun alın yazısı arasında bir paralellik vardır. Türkolog'un alın yazısını değiştirmek özelde Türkiye ve genelde Türk dünyasının kaderini değiştirmektir.¹²

Bu noktada Türkiye millî Türkolog'u, geniş anlamda çağdaş Türkiyat'ın bütün ilgili disiplin dallarından hareketle yeniden kurgulamak zorundadır.

Bu arada Türk Türkolog'unun öncelikli meselesi elinde olana sahip çıkabilmesi meselesi midir? Yoksa Türkoloji'ye, Türklükten yola çıkılarak yeni ilmekler eklemek midir? Anadolu dil birliğini sağlayamadan Türkçeye, yeni coğrafyalarda yeni kullanım alanları açmanın önceliği tartışılabilir.

Biz "Türkiye Cumhuriyetini kuran Türk halkı Türk milletidir. Türk milleti demek Türk dili demektir. Türk dili Türk milletinin kalbidir, zihnidir." Anlayışını esas alarak Türklüğü Türkiye bazında kurgulamanın esas alınmasının önemine inanıyoruz. Bize göre Türkiye Cumhuriyetini kuran halkın dili Türkçe olduğu gibi,

10 Ekim 2012 yılında yürürlüğe giren 644 sayılı **Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Kanun Hükmünde Kararname**; Ölü dillerin kültür miraslarına sahip çıkılması konusunda yapılacak çalışmalara da ilgisiz değildir.

11 Hakkâri Üniversitesi Rektörlüğü "Senato toplantısında alınan karar üzerine fakülte ve yüksek okullarında genel seçmeli olarak "Kürt Halk Edebiyatı", "Kürt Dili Grameri" ve "Hakkâri Dialektik İncelemeleri" dersleri Kürtçe olarak verilmeğe Başlanacaktır. Açıklamasını yaptı. Hakkari AA., Milliyet 25 Mart 2012

12 "Avrupa ve Rusya'da bilimsel Türkoloji Araştırmaları Türkiye'den 200 yıl evvel başlamıştır. Türkoloji Araştırmaları çevresinde ortaya çok geniş bir külliyat konulmuştur. Türkiye akademisi dil kısıtlılığı ve ulaşım ıktıntularından dolayı bu çalışmalardan habersizdir. Türk dilinin ve lehçelerinin etimolojik sözlükleri hala Türkiye'de yoktur. Türkiye'de hala Türk arkeolojisi yapan bir kürsünün olmayışı iler acısı bir durumdur. (...) Türkiye'de hala kadim Yunan'a Roma'ya takılı kalınmıştır. (Kemal Üçüncü, "XXI.Yüzyılın Eşiğinde Türkoloji Politikalarına Eleştirel Bir Bakış" 26 Mart 2012, www.yasarkalafat.info

bu kurucu halkın tarihi de, keza Anadolu bağlamında Türk tarihi, bu halkın kültürü, özellikle folklor noktasında Türk kültürüdür¹³.

“Ülkenin etnografyasının tespiti ve yayınlanması projesi aksatılmadan devam ettirilmelidir. Türk kültürünün bütünlükle bir envanteri hala mevcut değildir. Bu envanterleri oluşturman nitelikli bir bilimsel değerlendirme, yetkin bir milli kültür politikası mümkün değildir.”¹⁴

Türk’ü, Türk milletini, Türk milliyetini, Türk medeniyetini kapsadığı alan ve içerdiği toplumlarla birlikte tanımlayacak olan Türklük bilimi alanının erbabı olan Türkologlardır. Bu tanım yapılmadan, içeriği doldurulup sınırları belirlenmeden, Türk siyaseti ve diplomasisi olamaz, oluşamaz kanaatindeyiz. Dolayısıyla amaç olarak belirlenen Türk’ün ve Türkiye’nin antiemperyalist savunması yapılamaz.

Milletinin bilim insanı, milleti için yol haritası çizememiş milletlerin, görevlilerinden dava adamlığı beklenilemez.

Türkiyat tanımlanmadan Türklük, Türklük tanımlanmadan “Dış Türkler” tanımlanamaz, “Akraba Topluluklar”¹⁵ anlamlandırılmaz. Kısaca “Türk Dün-

13 www.yasarkalafat.info

14 Kemal Üçüncü, “XXI.Yüzyılın Eşiğinde Türkoloji Politikalarına Eleştirel Bir Bakış” 26 Mart 2012, www.yasarkalafat.info

15 Akraba topluluklar birbirlerinin bütün yönleri ile simetriyi olan kültürel yapılanmalar değildir. Akrabalık için aileyi örnek almak gerekse; iki kardeş, ebeveynler ve yavruları yüzde yüz aynı mıdır? Akrabalığın derecesini yakın akrabalık belirlerken toplumlar için de “**uzak akrabalık**” söz konusudur. Daha önemli olan diğer husus ise, tek yönlü ve çok yönlü akrabalıktır. Toplumlar arası kültür akrabalığının kuvvet derecesini, kültür unsuru sayısının çokluğu belirler. Bu noktada halkbilimi, halk kültürü özel önem arz eder. Sadece “**dil akrabalığı**”, “**dil ve yakın tarih akrabalığı**”, “**dil ve yurt**”, “**dil ve din akrabalığı**” ve daha birçok akrabalık bağından bahsedilebilir.

İmparatorluk bakiyesi olan halk toplulukları çeşitli akrabalık türleri oluştururlar. Siyasi sınırlar onları bölmüş olsalar da, onların eski kültür arabalıkları da sürer, yeni şartlarda yaşanan yeni olaylar onlarda tekrar yeni akrabalıklar da oluşturur.

Halk dilinde hısımlık akrabalığı tam karşılamaz. Bazı yörelerde ailenin kızları arasında geline ve oğulları arasında da damada esprili bir dille “**ekleme**” denir. Amca çocukları akrabadır. Amcaların, dayıların ağabeylerin eşleri muhakkak akraba evliliğinden olmayabilirler. Akraba dışı evliliklerle alınan gelinin babası ve annesi, yeni ailenin hısımlarıdır. Bir nesil geçmeden hısım dönemi aşılır, akraba olunur. Yakınlığın tanımlanmasında “hısım-akraba” tanımlaması yerini<bulur. Buradan hareketle toplumların yakınlık dereceleri sınıflandırılırken belki anadili bir olanlar akraba ve anadilin dışında kültür bağları olanlar ise hısımdırlar. Hısım akraba bir arada milleti oluştururlar. Hısımlıklarda damadın ve gelinin diğer aile fertleri ülke sınırları dışında olabilirler, bunlar yurt dışındaki hısımlardır. Milletlerin milli sınırlar dışında hısımları da akrabalıkları da olabilir.

“**Yakın akraba**” ve “**uzak akraba**” olunabildiği gibi “**Çok yönlü**” akraba da olunabilir. Aile örneğinden hareket edilirse, kardeş çocukları için yakın akraba 8–10 kuşak gerilere dayanan akrabalık şekli için de uzak akrabalık denilebilir. Hısım bağlantısı muhtemelen akraba bağlantısından daha uzak bir bağlantı şeklindedir.

“**Çok yönlü akrabalık**” şeklinde kuzenlerin akraba olmalarına ilaveten aralarında evlilik de gerçekleşebilir. İlave akraba bağları da oluşabilir. “**Karşılıklı Akrabalık**” farklı iki ailenin karşılıklı birbirlerinden gelin almaları şeklinde gelişebilir.

Aileler için yapılan bu açıklama toplumlar ve onların kültürel genleri neden hareketle yapılabilir. Giderek geçirilen ortak zaman süreçleri ve yaşanan ortak hatıralar sonucu milletler oluşurlar.

yası” manalandırılmaz¹⁶.

Bu dil, Türk milletinin kalbi ve zihni olabilmek için halk kesimlerinden sadece bir kesimin değil, Anadolu Türk halklarının ortak dili olmak durumundadır. Zira ortak kültür ortak dilden bağımsız değildir.¹⁷ Akraba toplulukların stratejik, çözümleyici önemleri bu noktadadır. Ortak dil aynı zamanda hal dili de olabilmelidir. Olamadı ise mimarları özeleştirici geçirebilmelidir. Bu nokta Türkolog’un taşıdığı mesuliyet itibarıyla ayrıca önemlidir.

Akraba toplulukların ana dilleri ortak dilin oluşturulmasında soydaş toplulukların dili kadar önemlidir. Bu noktada akraba toplulukların akrabalık köprüsünü¹⁸

16 Bizim anlayışımızda Türklük bir ırk veya kavim olmaktan öteye, bir milletin adıdır. Bu millet doğal olarak geçmişte ve günümüzde çeşitli halklardan da oluşabilmiştir. Bu halkların genel ve ortak adı Türk halkıdır. Bu halkların içerisinde Anadili Türkçe olanlar, etnik kimlik olarak Türk bilinen dini ve mezhebi İslam ve Hanefi olanlar da vardır olmayanlar da. Bunlardan hiç birisi toplumun diğer özel özellikli halkları üzerinde üstünlük unsuru değildir. Anadili Türkçe olmamak daha az Türk olmayı gerektirmez. Türk olabildiği muhakkak bir sınıflamaya tabi tutma gerekir ise Türklüğe hizmetin katkısının nispeti, sıralamada öncelik kazandırabilir. Söz konusu Türklük, millet anlamındadır. Şüphesiz etnik anlamda değildir. Türk milleti özellikle Anadolu Türk kültür coğrafyasında aşiret dönemini aşmış millet oluşturmuştur. Bu milletin yapı taşları arasında da, varisleri arasında da doğal olarak hısım ve akraba topluluklar da vardır.

Örneğin, Kürtler de bu milletin asli unsurlarındandırlar. Türk milletinin yanı sıra ikinci bir milli kimlik olarak değil. Kürt kültürü de vardır bu kültür hars, halk kültürü düzeyindedir tıpkı Anadolu Türkmen kültürü örneğinde olduğu gibi. Türklük ise medeniyetin adıdır. Bu medeniyet bir Kültür coğrafyası oluşturmuştur. Bu coğrafyada iyi ve kötü günler doğru ve yanlış şeyler birlikte ve beraber yaşanmış, yapılmıştır. Bu teşhis tek kişiyle temsil edilen halk kesimi için de geçerlidir. Bu coğrafyanın adı Türk Kültür coğrafyası iken, Balkanlar Türk Kültür Coğrafyası Kafkasya Türk Kültür Coğrafyası, Ortadoğu Türk Kültür Coğrafyası, Uluğ Türkistan Türk Kültür Coğrafyası ilah isimlerle anılır olmuştur. Bu coğrafyalar genelde bütünü oluştururlarken, özelde de farklılıklar arz edebilirken, onları oluşturan çeşitli etnik kesimler de aynılık ve ayrılık içerebilen özellikler arz ederler. Bu aynılıklar kültür akrabalığının sınırını ve nedenini belirler. Antiempyralist kültür stratejilerinde halklar arası kültür ortaklıkları belirlenirken farklılıklar inkâr edilmez. Senteze gidilirken inkârcılığa sapılmaz. Asimilasyona değil karşılıklı etkileşim sonucu entegrasyona kapılar açık tutulur.

17 Akraba topluluklar stratejisinin çözümleyici özellikleri;

-Birlikte yaşayan halklar için inkârcılık, yok sayma dönemi geçmiştir.

-Birlikte yaşayan halkların kültürel sentezi onların her türü emperyalist baskılar karşısındaki ortak güvenceleridir. Bu sentez onların antiempyralist yapılanmalarını güçlendiren yumuşak güç unsurlarını oluşturur.

-Birlikte yaşayan halkların dillerine karşılıklı “ödünc kelime” almaları, ortak dilin oluşmasını sağlayacağı için, halkların karşılıklı tanışıklığını artırır, kültürel akrabalığı ve buna bağlı olarak da ortak kültürel yapıyı zenginleştirir ve güçlendirir.

-Halk kültürü, ortak kültürün hem yapıtaşı ve hem de harcıdır. Bu itibarla jeo kültürel yapılanmada özel ve öncelikle bir yeri vardır.

-Akraba topluluklar politikalarında demokratik ve eşitlikçi uyum adına asimilasyon değil entegrasyon esastır.

-Halkların kimlikleri ile yaşama hakkına olduğu gibi birlikte yaşamının da bir hak olduğuna inanılmaldır.

-Halkların kültürel tanışıklıklarının sağlanması ilkesi iç ve dış ihtilafları önleyici özelliğe sahip olması itibarıyla bir hak ve vazifedir.

18 **Türk-Soydaş ve Akraba Toplulukları Buluşması (27 Şubat 2010)**, Ankara, 2010; **Artı 90**, Ocak

dil bağı itibariyle de güçlendirilebilmelidir. Akraba ve soydaş toplulukların her türlü örgütlenmelerinin demokratik sınırı, bölgeci ve etnikçi dayanışmayı, millî dayanışmanın önüne almalarında son bulur. Entegrasyonu asimilasyona tercih ederseniz halklar arası ihtilafı hiçbir zaman çözemezsiniz. Keza etnik milliyetçiliği de milletperverliğin önüne alırsanız, emperyalizme sömürü alanı oluşturursunuz. Türkiye Türkolog'u alanını doldurmadığı veya ona alanında görevini yerine getirme imkânı sağlanmadığı için, 2012'nin Türkiye'si; farklı dillerin filolojilerinden hareketle, çok milletli bir Türkiye'nin milliyetlerinin araştırma merkezlerini kurma noktasına gelmiş, getirilmiştir.

“Türkiye Devlet yönetiminde yargı, yürütme ve yasama alanlarında her görevlinin nispetince Türklük biliminden nasiplenmişliği gerekir.” Diye düşünüyoruz. Konunun başına dönülmesi gerekir ise; Türkoloji sadece ve muhakkak Türk dili ve edebiyatı alanı ile sınırlı değildir. Bu bilimin alanı eğitim ve öğretime de sınırlı değildir. Türkoloji'nin alanını ve Türkolog'un görev ve sorumluluğu Türklüğün bekası ile doğrudan ilişkilidir.

Kaynaklar:

ÜÇÜNCÜ, Kemal; “XXI.Yüzyılın Eşiğinde Türkoloji Politikalarına Eleştirel Bir Bakış” 26 Mart 2012, www.yasarkalafat.info

YILDIRIM, Dursun; “Mustafa Kemal Atatürk, Filolojiler, Medeniyet ve Bugün” **Atatürk'ün Ölümünün 62. Yılında Cumhuriyet Türkiye'sinde Bilimsel Gelişmeler Sempozyumu, 8-10 Kasım 2000** Ankara, Editör Bahaeddin Yediyıldız, Ankara, 2001.

Milliyet 25 Mart 2012